

Λαογραφική Έκπομπή της Πανελληνίου Ένώσεως Ποντιαῶν Σωματείων

Έκπομπή 109 (I-4-1976)

. Σ Η Μ Α

Ἀκοῦτε τήν λαογραφική έκπομπή της Πανελληνίου Ένώσεως Ποντιαῶν Σωματείων - Ποντιακή Ἠχώ - πού γράφει καί ἐπιμελεῖται ὁ Στάθης Εὐσταθιάδης.-

. τό σῆμα σβήνει

Ἀγαπητοί ἀκροαταί, σήμερᾶ...

Γ.- Στᾶ ὀλίγον. Ὅσήμερον ἐγώ πά ἀδᾶ εἶμαι.

Ο.- Μπᾶ! Καί ποιός εἶσαι ἐσύ καί μπαίνεις στό πρόγραμμα;

Γ.- Ποῖος εἶμαι ἐγώ;

Ο.- Πῆρες ἄδεια ἀπό τόν κ.διευθυντή;

Γ.- "Ἀδειαν πά ἔχω καί δικαιώματα πά ἔχω. Ἐγώ ἐμέν ἐδέξα τήν ἄδειαν καί τά δικαιώματα γιά τήν ποντιακήν έκπομπήν ἔχ' ἄτα ὡς Πόντιος.

Ἐγώ ἐγεννέθα σόν Πόντον. Ἐνεῖ τά κύματα τῇ Μαύρῃ-θάλασσας, τά πολιτείας, τλα χωρία, τά ρακάνια, τά παρχάρια, τά δέντρα, τά λιθάρια, ὅλια ἐξέρνε με. Ὅλια ἔξαν τά τραγωδίας ἱμ' καί παντοῦ ἐχόρεψα...

Ο.- Αὐτή τή στιγμή, στήν έκπομπή μας...

Γ.- Στήν έκπομπήν, μάλιστα, πρῶτα κι' ἀρχῆς, ἔχω νά λέγω σας, νά μή τυχόν καί ἀνασπάλετεν τά παλαιά. Ἐχω νά λέγω σας καί μέναν θλιβερόν, πολλά θλιβερόν χαπέρ'. Ἐσυνταράγα ἀλλά μαλά. Τό κράτος ἐξέγνευ αὐστηρόν διαταγήν.

Ο.- Αὐστηρή διαταγή τοῦ κράτους;

Γ.- Ναι. Οὐλ' οἱ Πόντιοι θά ἀλλάζνε τά ἐπίθετά τουν. Ἄλλο 'κί θ' ἀκοῦτεν Παρχαρίδης, Φιλιππίδης, Τριανταφυλλίδης, Γεωργιάδης, Εὐθυμιάδης καί τ' ἄλλα. Τό ... ἰδης, ἰδης, ἄδης, ἄδης θά κόπεται.

Ο.- Θ' ἀλλάζνε τά ἐπίθετά τουν οἱ Πόντιοι;

Β.- Δεύτερον: "Άλλο τήν καλατσήν έμουν 'κί θά καλατσεύομε.Καταργεΐται ή ποντιακή διάλεκτος,λέει τό διάταγμαν.

Ο.- Μνήσθητί μου Κύριε:...

Γ.- Τρίτον: 'Απαγορεύονται τά ποντιακά τραγωδίαςκαι τά χορόντας και όπως λέει τό διάταγμαν "όστις συλληφθῇ παίζων ποντιακήν λύραν, άγγεΐτον και τό κ.τ.λ.,καταδικάζεται μέ φυλάκισιν τριών έως δέκα μηνών".Δηλαδή άν παίζ'χαμελά,θά φυλακίζν'άτον τρία μήνας κι'έπεικεΐ όσον ζίλια παίζ',άτόσον ή φυλακή κι'άλλο πολλά θά έν.Τό διάταγμαν λέει και πολλά άλλα.

Ο.- Μά έσύ μάς ειπες στήν άρχή νά μή ξεχάσωμε τά παλαιά.

Γ.- Και πάλιν λέγ'άτο και τά όσα ειπα σας είναι φέμματα,διότι όσήμερον έν πρώτη 'Απριλίου και τά φέμματα δεΐνε και παίρνε και έσεΐν πέραν βρέχ'.Παίζτεν τή λύραν και κανάν μή φοοΰστεν.Και όσον για τά φέμματα,έ, έγώ πά λειφτόν 'κί θ'άφήν'άτο.

. ΛΥΡ - ΤΡΑΓ

Ο.- Σύμφωνα μέ πανελλήνιο έθιμο,τήν πρώτη 'Απριλίου ό καθένας προσπαθεΐ νά ξεγελάση τόν άλλον μέ άθώο φέμμα.Αύτός πού λέει τό πετυχημένο φέμμα θεωρεΐται ότι θά ξεγελάση πολλούς τούτη τή χρονιά.'Αντίθετα,αύτός πού θά ξεγελαστῇ τήν πρώτη 'Απριλίου μέ ένα φέμμα,θά γελιέται όλο τό χρόνο.Στό άπριλιάτικο φέμμα κυριαρχεΐ εύγενές χιουμοριστικό πνεΰμα.Δέν πρόκειται για τά κατά συνθήκην φεύδη ούτε και για άπατη λές και δόλιες ενέργειες των άτόμων.

Τό άθώο φέμμα,πού έχει σαν σιοπό τήν διασκέδαση και τή σάτιρα, κυριαρχεΐ στα ποντιακά άνένδοτα.

Γ.- Κανεΐται: 'Εγώ μέ τά φέμματα δουλείαν 'κί έχω.'Εγώ θά λέγω σας άληθινά πράματα.Σόν Πόντον όνταν έμνε,έναν ήμέραν ό ούρανόν έτσερῆεν,έτσερῆεν ό ούρανόν και έπαΐρα χοντροβέλονον μέ τό ράμαθ κι'έπηγα έραφα το.

. ΛΥΡ - ΤΡΑΓ

Ο.- Τί άλλο θά μάς πῆς;

Γ.- Χμ...σό χωρίον έσουν καρπούζια έχετεν;

Ο.- Βεβαίως "εχομε καρπούζια.

Γ.- Πόσα κιλά έν τό έναν;

Ο.- Τό μεγαλύτερο, είκοσι κιλά.

Γ.- Χμ... 'Εμεῖς είς τό ίδιόν μας τό χωρίον έχομε ~~κάτ~~ καρπούζια, ~~κάτ~~ καρπούζια, τί νά σέ λέγω καί πώς νά τό έγροικῶς, μεγάλα, μεγάλα.

Ο.- Πόσο μεγάλα; "Ας εἶναι τριάντα κιλά.

Γ.- Μόνον;

Ο.- Πενήντα κιλά.

Γ.- "Αξον. 'Εγώ μέ τά κιλά δέν ήμπορῶ νά υπολογίζω. Τά ίδια μας τά καρπούζια εἶναι τόσον μεγάλα, ὥστε τρώγωμε τό μέσα καί τό έξω ...

Ο.- Δηλαδή;

Γ.- Τό κάθε καρπούζι 'έφταμ'άτο άχερών καί βάλομε άπέσ' άχύρια ή έσπίτ' καί ζεῖ άπέσ'έναν τρανόν φαμέλιαν, έγροίζετεν;

. ΛΥΡ - ΤΡΑΓ

Ο.- Κανένα άλλο πιδ άληθινόν;

Γ.- Τ'άλλα ντό εἶπα σας ήμπορεῖ δλίγον πολλά νά μή έπίστεφετεν. 'Ατώρα ντό θά λέγω σας έν τσίπ'άληθινόν. "Αφς έγώ σή ζωή μ'φέμματα 'νί λέγω.

Σό χωρίον έμουν έχομε λάχανα, άσπρα λάχανα. 'Ηί λέγω, μικρά πά εἶν', δέκα κιλῶν, είκοσ'κιλῶν, πενήντα κιλῶν, ένατόν κιλῶν πά λάχανον έχομε.

Ο.- 'Ενατό κιλά ένα λάχανο:...

Γ.- Καί γιατί έχπαράες; "Αξον. "Εναν χρόνον έξέγιναμε έναν λάχανον, πώς νά λέγω σε, τρανόν, πολλά τρανόν. "Ολια τ'άλλα τά λάχανα έπούλτσαμε καί έκφάτεσαμε μόνον άτό. "Οθεν τό χωρίον δλδεν χρόνον έτρωεν άπ'άτό τό λάχανον καί ζάν 'νί έτελέθεν, άτόσον τρανόν έτον.

Ο.- 'Ημπορεῖ. "Ας λέγω σε νι'έγώ πά κάτ'. 'Εγώ μίαν εἶδα έναν καζάν τρανόν, πολλά τρανόν. 'Αέτς πώς νά λέγω σε, όσον έναν ραχίν...

Γ.- Ψέμμαν έν, φέμμαν έν.

Ο.- Γιατί νά έν φέμμαν; Μανάχον σ'άοῖνα καζάνια έν τρόπος νά βάλνε

καί βράζνε λάχανα τρανά ἄμον τῇ χωρί ἔσουν.

. ΛΥΡ - ΤΡΑΓ

Ο. Συνομιλία ἀνάμεσα σέ δυό φεῦτες, πού τούς παρακολουθεῖ καί ἕνας τρίτος, ὁ ὁποῖος δέν τοῖς πιστεύει καί ἀγανακτεῖ.

Γ.- Ναί παί, ναί παί, γιά τέρεν ἀνεῖ πέραν, ^{ἡσυχία} σ' ἑφτά ραχία ὀπίσ', σό παλιδόν ἀπάν' κἀθεταί ἕναν κορτσόπον καί κεντᾶ καί ντ' ἔμορφα πά κεντᾶ. Τέρεν, τέρεν, σ' ἑφτά ραχία ὀπίσ', ἐγώ ἐλέπ' ἄτο καθαρά καί ἀχά... τό βελόν' πά ἔρροῦξεν ἀσά χέρια θε, εἶδ' ἄτο, εἶδ' ἄτο...

Ο.- Ναί, ναί, ἐγώ ἀτόσον καθαρά 'νί λέπω, ἄμαν ἔξα πῶς ἔρροῦξεν τό βελόν', ἔξα τόν ἡχόν ἀθε, τίγν, ... τίγγν....

- 'Εγώ - εἶπεν ὁ τρίτον - ἀρ' ἀοῖνα ἀνοῦω καί ὑβρίζω κι' ἐπειεῖ λέγνε με ὑβριστέαν.

. ΛΥΡ - ΤΡΑΓ

Στή συνέχεια τοῦ προγράμματός μας θά σᾶς μεταδώσωμε διάφορους σιοπούς.

. ΛΥΡ - ΤΡΑΓ

'Εδῶ τελειώνει ἡ ἐκπομπή μας. - Κοντά σας καί πάλι τήν ἐρχόμενη ἐβδομάδα τήν ἴδια μέρα καί ὥρα. -

. Σ Η Μ Α

'Ακούσατε τήν λαογραφική ἐκπομπή τῆς Πανελληνίου Ἑνώσεως Ποντιακῶν Σωματείων - Ποντιακή Ἠχώ - πού γράφει καί ἐπιμελεῖται ὁ Στάθης Εὐσταθιάδης. -

. τό σῆμα σβήνει